

Előfizetési árak:

Helyben
Félévre 6 frt.
Három hónapra 5 „
Postán küldve:
Félévre 7 frt.
3 hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszintjére a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyitvány: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj: minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségénél. Egyébütt a postahivatalok útján.

Debreczen, aug. 28.

○) Mit vártunk mi a mi ministeriumunktól?

Még azon álláspontot tekintve is, melyre a ministerium akkor állott, midőn a nyílt titok szerint előre írást adott Bécsben, az ugynevezett kiegyezés elintézésé föltételeiről, sok jót vártunk mi a magyar ministerektől, azon okból, hogy azt hittük, mikép ha egészen független nem lehet is, mégis csak magyar, még is csak nemzeti érdekekből induland ki, és ezekkel egyezőleg vezérelendi kormányzati eljárását; hogy a kiegyenlítés súlyos föltételeit enyhítendi az alkalmazásban oly dolgoknál, mik a nemzet szelleméből folyó igényekkel ellenkezőleg, közbotrány nélkül, el sem intézhetők.

Azonban fájdalommal tapasztaltuk, hogy a ministerium sokszor ellentétbe jött a nemzeti közvéleménnyel, és javaslataihoz még akkor is ragaszkodott mereven, midőn az engedékenység a nemzet megnyugtatót vonta volna maga után; mert félt, hogy gyengeségre fog magyaroztatni.

Azt vártuk, hogy habár elfogadta is azon a nemzet méltóságát sértő feltételt, hogy a magyar hadsereg az összes hadseregnek kiegészítő része, az alkalmazásban ugy fogja keresztül vinni e veszélyes tant, hogy különálló hadseregünk legyen, melynek nyelve, ruhája és szelleme magyar lesz, és csak a háboru esetében leend közös annak vezénylete.

Azt vártuk, hogy a magyar korona kiegészítő részeit tevő országokat és területeket tetteg és mielőbb visszacsatolja Magyarországhoz.

Azt vártuk, hogy Magyarországot a külföldön is, ennek multjához, méltóságához és azon helyzethez képest, melyet lakosai számánál, s gazdagságánál fogva a Lajtántuli tartományok irányában elfoglal, illően és sikeresen fogja képviseltetni.

Azt vártuk, hogy az 1848-iki törvények alapján, nemzeti színeinket, s a magyar lobogót tiszteletben fogják tartani;

Azt vártuk, hogy az osztrák absolut uralom alatt behozott, meggyűlölt bélyeg- és fogyasztási, s dohánymonopoliumi adókat, ha azonnal meg nem szüntetheti is, lejjebb szállitja, s így az adó terhe viselését megkönnyitendi;

Azt vártuk, hogy az 1848-iki törvények által is a haza védbástyainak nevezett törvényhatóságokat, legsarkalatosabb jogaiból ki nem vetközteti, erejét meg nem osztja, hanem a nemzet geniusával egyezőleg fogja rendezni;

Vártuk, hogy a nemzet azon forró óhaj-tásának meg akar felelni, miszerint a vitéz honvédseregnek, ha nem az anyagi, de legalább az erkölcsi elégtétel megadassék;

Azt vártuk, hogy a megnyílt hivatalok-

ban és kezelési állomásokon hazafiaknak, kik annyit türtek az önkényuralom alatt, adand elsőséget az idegenek felett, kik a járó korszakban szipolyozták a nemzet véréit;

Azt vártuk, hogy nem csak pártszempontból osztogatandja a hivatalokat, s nem egyedül pártszemüvegen nézi a magyar nemzet igényeit és érdekeit;

Általában azt vártuk, hogy, habár kötött állása eleinte lenyüggözi is: haladni fog lassanként az önállóság és függetlenség elnyerésére vezető utakon, hogy nagyszerű felelősségi terhén, melyet a nemzetre is áttenni merészlett, apródonként segítsen...

De — fájdalom! — három év alatt semmi előhaladást nem tett a ministerium nemzeti irányban; sőt a Lajtán tuli ministeriummal szemben sokszor másodrendű szerepre látszott szoritva lenni.

Ugy, hogy megszoktuk már, addig, míg ez a ministerium kormányozza Magyarországot ügyeit, nem azt fürkészni, hogy mit akarnak Buda-Pesten, hanem fájdalmas kinlódások közt azt lesni, hogy mit engedtek Bécsben.

És mégis azt hirdeti a jobboldal és ennek közlönye, a nemzet közvéleményével ellentétben sajtó, hogy mindent megnyertünk!

Igen mindent megnyertünk, a mit Bécs engedett kegyelemből.

Ujdonságok.

Műkedvelői előadás.

A Csokonai-szobor alaptökéje gyarapítására. Debreczeni színház. Debreczen 1869. Aug. 29. Műkedvelők által adatik:

„A GYÖNGÉD ROKONOK.”

Vigjáték 3 felvonásban. — Irta Benedix; fordította Radnótfay Sámuel. Rendező: Temesváry Lajos ur. Személyzet:

Barnau Oszváld — —	Bóka László ur.
Ulrika) testvérei —	Keckés Erzs. k. a.
Irngard) — — — —	Farkas Tullia k. a.
Halten Adelgunda, nagy- nénje, özvegy —	Ferenczy Alaj. urnó
Dietrich) ennek gyermekei	Paksy József ur.
Iduna — — — — —	Fráter Ilka k. a.
Otilia — — — — —	Halassy Saroltak. a.
Dr. Wismár Bruno, Bar- nau barátja — —	Somogyi Kálmán ur.
Offenburg, orvos — —	Hocholzer Gyula ur.
Schumrich — — — —	Keckés Dezsó ur.
Weithold, udvarmest.) Thusznela, házigond- viselőnő,) Philippina,) szobale- Klotild) anyok,) Barnau házában	Végh Gyula ur,
Inas — — — — —	Szikszay Zsan k. a.
	Bay Georgine k. a.
	Farkas Irma k. a.
	Kovács József ur.

Történik Barnau kastélyában, egy város közelében.

Kéretnek a t. cz. bérlők helyeik meg-

tartása iránt bezárólag f. hó 28-ig intézkedni, hogy azontul azokkal szabadon rendelkezhesünk. Jegyeket válthatni reggeli 9 órától déli 12-ig, délután 3—5 óráig a színházi pénztárnál.

Hely árak: Alsó és közép páholy 4 frt. Családi páholy 6 frt. Másod emeleti páholy 3 frt. Támlásszék 1 frt. Földszinti zárt-szék 60 kr. Emeleti zárt-szék 50 kr. Földszinti bemenet 50 kr. Karzat 20 kr. Felül fizetések a nyílt számadással együtt közölve — az egylet nevében szives köszönettel fogadtatnak. Kezdeté 7 órákor, vége fél 10 órákor. Kacs Kovics Iván, választmányi megbizott.

= Zengy Jánosné asszony jóhírű leányneveldejében a jövő iskolai év f. évi szeptember elsejével kezdődik meg. Ez intézetben igen kitünő tanerők vannak alkalmazva, s a fő-figyelem arra fordittatik, hogy a növendékek, a mellett, hogy mindazon tudományokban, melyek egy mivelt nőnél a mai kor igényei kívánalma szerint multhatlanul szükségesek, kellő jártasságot nyerjenek, — még kitünő gazdasszonyokká, s valódi hazafias érzésű magyar honleányokká neveltesse-nek. Ajánljuk ez intézetet ugy a helybeli, mint a vidéki szülők szives figyelmébe, anynyival inkább, mert kik gyermekeiket ez intézetbe adják, azok azoknak ugy erkölcsi, mint szellemi kiképzetésükről biztosítva lehetnek.

= A helybeli prot. leányfőtanoda illetőleg növelde közvizsgája f. hó 30-án hétfőn d. e. fog a kis templomban megtartatni. Felhivjuk e vizgára a növelés és tanításügy barátai figyelmét. Igen jól esnek már, ha egyszer arról is tudósíthatnánk, hogy az ez iránybani érdeklődés, mindazok között általános kezd lenni, kiknek ez különben is hivatalos kötelességük lenne. A t. egyházi képviselő urakat, lelkészeket és tanárokat értjük itt.

= Hogy mennyi pénz vándorolt még pár év előtt is divat-zikkért városunkból és vidékéről Pest és Bécs divattermeibe, a nélkül, hogy abból városunkra valami haszon háramlott volna, azt hisszük azt felesleges említenünk. Egy év óta ez már nincs így; ugyanis az ezelőtt egy évvel megnyílt „Szathmáry testvérek“ féle divatterem, (Confection-saal) e rövid fennállás ideje alatt, valóban oly hirre emelkedett, hogy az, mintán a pesti és bécsi ily nemü etablissementokkal versenyez, feleslegessé teszi azt, hogy urhölgyeink ebbeli szükségletüket, sokkal drágább áron a fővárosokból fedezzék. E! van e jelesen vezetett divatüzlet látva mindennel, mi e szakmába vág, a legkitünőbb minőségben, s a megrendelt munkák elkészítését vezető szabász pedig valódi elismert tekintély a maga terén, ugy hogy igen gyakran kap ugy Pestről mint Bécsből szerződöttési ajánlatokat. Hogy a női közönség mennyire megvan elégedve e divat-

teleppel és annak kitűnő izlésű vezetőjével M. urral, az onnan is kitűnik, hogy nem csak városunkból, hanem hazánkban nagy részéből oly tömegesen érkeznek a megrendelések, hogy azok kielégítése végett új munkaerőre kell gondoskodni, mint az a mai hirdetésű rovatunkban is olvasható. E divatteremmel férfi és női szalmakalap raktár is van összekötve, a Harrach féle híres gyárból.

— A „Gyöngéd rokonok” próbáján volt alkalmunk meggyőződni a felől, hogy a műkedvelő társulat igen ügyes tagokból alakult össze. Kivált a nőtagok igen nagy figyelemmel, mondhatni, tanulmányozással foglalkoznak szerepeikkel, úgy hogy a holnapi előadásnak meglepő sikert ígérhetünk. Nem mulasztjuk el valóban őszinte örömiünket nyilvánítani a közönség részéről, mert az illetők megállapodni, hanem a most össze szervekedett műkedvelő társulat, a mikor csak valami nemes cél áldozatot kívánni fog, nem készenlik azt meghozni, s az ily előadások iránt az érdeklődés mindig oly nagy leendő, hogy sok szép és nemes cél elérését biztosítandják azok.

— A p i a c z k e l l ő k ö z e p é n a l e g s z e b b kilátással egy elegans butorozott szoba minden órán kiadó, értekezhetni a Szathmáry féle bazárban.

— T ö b b p a n a s z érkezett hozzánk a miatt, hogy csütörtökön a város-ház tetejéni csatornák tisztítása alkalmával, a csatornából kihányt por és szemét rájuk hullott; mivel semmi jel sem figyelmeztetett az ott járás kerülésére, eszökagában sem volt, hogy előre kitérjenek. E kisszerű ugyan, de a magamemében eléggé bosszantó kellemetlenségtől az illető, kire a felügyelet bízva van, megkímélhetné a közönséget.

— A negyerdei fordőre vonatkozólag, sokszor figyelmeztettük a városi hatóságot, hogy a szükséges javításokat tegye meg; nem is mondhatjuk, hogy jó igyekezetet nem tapasztaltunk volna; bár a javítás és illetőleg átalakítás iránti komoly szándékról, milyen például a fordőhelyiség megnagyobbítása, még eddig nem értesültünk. — Most a haszonbérletű is van pár szavunk. A fordőház melletti kert a vendégek elől folyvást el van zárva; a mi hajdan nem volt így; de nem is szabad, hogy így legyen; mert a fordővendégeknek szükségük van sétálásra, szórakozásra is; igaz, hogy az erdő mélyébe behatolhatnak, hanem az távol van; a fordőház mellett pedig éppen azért szakítottak ki bizonyos tér kertnek, hogy azt a vendég közönség használja, nem pedig azért, hogy a haszonbérletű magánhasználatra fordítsa, s lomtárrá alakítsa. Ha a haszonbérletű követeli a hatóságtól a szükséges javításokat, járjon jó példával elől, s tegye meg azt, mire tán szerződése alapján szorítani is lehet.

— E g y e m b e r e s o n t v á z találtatott a mesterutcai Danes-Temesváriféle háznál, a hol a város iskolát épített. Az új épület alapjának ásták a földet, és a földszíntől alig másfél lábra bukkantak egy koponyára, s utóbb az egész esontvázra, mely ülhelyzetben volt; annál fogva erőszakos halálra kell következtetni. A esontváz mintegy 25 — 30 év óta lehet odatemetve. A fiztiórvosi vizsgálat megtörtént, s a további nyomozás megindított.

— (B e k ü l d e t e t t.) A debreczeni summás bíróságnál, legközelebb, az a meglepő esemény adta elő magát, hogy az elnök két ügyvédet kiutasított, kik a tárgyalást hallgatni szándékoztak, de jegyök nem volt. Később egy harmadik ügyvédet is ép azon az okon kiutasítottak; ki aztán jegyet akart keríteni, de nem akart senki neki adni; utóbb azonban csakugyan kapott jegyet, de már akkor az a tárgyalás befejeztetett, a melynél jelen kívánt lenni. Notabene: a törvény szerint a tárgyalásunk nyilvánosnak kell lenni; és notabene: a teremben 100 ember is eltért volna. Sziporkának is megjárna.

— V e s z e t t e b. Ma reggel hat óra előtt egy gyanus kinézésű ebre valaki a piacon kimondta az anathematát, hogy megveszett; nosza lett is rémülés, s a nép valódi hajtóvadászatot kezdett ellene. A zaklatott állat czelegléd utczának vette futását, s egy városunkbeli ismeretes gavallér kocsiján, melyen a fegyver is töltve mellette volt, éppen ott haladván el, üzőbe vette azt és csakugyan sikerült is a szegény párát a nyomtató közben egy jól irányzott lövéssel leteríteni.

(B e k ü l d e t e t t.) Az „Alf. H.” 98-ik sz. egy felbőszült cikkiró, az izr. községben előfordult pap-választásról szól, és a község népét, valamint legtöbb tanácsosát rendetlen magatartásáról, és eljárásáról vádolja. Mi kik ezen eseményt inkább egészen elhallgatni s elfelejteni akartuk volna, most már az igazság, és közvélemény okáért s annyit vagyunk kénytelenek felelni, hogy a pap, ezen megválasztása törvényes és joges volt; s eszerint a legnagyobb tisztelettel választott meg, nem pedig mint az említett számú lapban cikkiró magát kifejezi, hogy dr. Lipsicz ur az elkésredetségre epe árján uszott a papi bárkába; az ily kifejezésre szinte el lehet mondani, mint az egyszerű németre, a kinek a magyar nyelvben semmi kéno nem sikerült terveit előadni, végre kéri hallgatóit, bocsássanak meg neki, mert nem tudja magát kifejezni, mire hallgatói azt választották, jobb is ha befeljezi; — de sőt e tekintetben inkább a község előjáró St. A. ur hibásan járt el, mert a próba-predicatió elvégeztével az idegen hit szónokot fogadni, s haza, vagy szállásra kísérni kellett volna, továbbá a mi több, még akkor mindjárt hallatszott azon egyesek véleménye, hogy 10 arany jutalomdíjjal elküldik. — Ezen így történt dolgot méltán sertsének, és nem méltányosnak tartották, s e miatt kénytelenek voltak azonnal többen aláírás útján a pap pártolót összegyűjteni az előjáróságot pedig a pap megválasztására egy közgyűlésre kényszeríteni. — Azt St. A. ur azon hozzáadással tagadta meg, hogy ő ily rajta elkövetett kényszer miatt hivataláról lemond, de mi úgy hiszünk, hogy nem egy-két embernek, hanem a községnek kell a szabad választást, különösen a papi választásban engedni; és így a népek az ezen alkalommal kifejtett erélye ellenében a kény uratalmak bukni kellett. — Mi ugyan St. A. ur leközönését egyrésztől sajnáljuk, miután benne egy buzgó lelkiismeretes előjárót vesztettünk, — csak — hogy az izr. község vezetése több szív, és kevesebb pedántság követeltek; a megválasztott papban azonban találtunk egy erélyes művelt, s tiszta erkölcsi hitszónokot. — Hanem St. A. ur lemondása következtében a papi választásig Scher B. urat az elnökség további viselésére egyhangulag megválasztották, a mit ez el is fogadott. Cikkiró még azon koholmányát sem általja a nyilvánosság elébe bocsátani, hogy a nép az ingerültség, és a sürü verőség lázában Rott Elkán urat kinalta, vagy is inkább erőszakolta volna az ideiglenes elnökség elfogadásával, arra a megjegyzésünk csak e szóból áll: nem való.

Debreczen, 1869. aug. 27.

Kövesdy Benő,
Wuss Móses,
Bauer Miksa,

Fisch Ignácz,
Schwartz Márton,
Csengeri Sámuel.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történetéhez” czimű dolgozatról.

(Folytatás.)

VIII.

Igyekeztem feladatombhoz képest — bár vázlatban — Debreczen város történeti multját híven esznelni, szem előtt tartva a híres római írónak imez mondatát: „Historici est, ne quid falsi dicere audeat, et ne quid veri dicere non audeat” (A történetesnek kötelessége, semmit nem merni állítani, a mi nem való, és mindent kimondani merni, a mi való.)

Minden jelentékeny város, mely az emberiség emlékezetében fennmarad, kell hogy valamely eszmének (typusa) (kinyomata) legyen. Athene az ó világ legkiválóbb tulajdonát a szóló (költészet, szónoklat, és zenészet) és képző (épitészet, festészet, szobrászat) művészeteket és pedig azokat, minden ágában testesít meg. Róma az ó korból a hódítást képviseli, míg a későbbi időkben a r. catholica egyház dicsősége lengette azt körül. Jeruzsálem a megváltó sirjáról leve örökre emlékeztetes.

Ujabb korban London a világkereskedelemnek a hazája, míg az életszokások és az illem, a

tündöklő és vidám Rajna városban találták székhelyüket. Wittenberg a reformatiónak, Geneva közelebről a calvinizmusnak a bölcsője, ez utóbbi Rousseau Necker és Guizotnak Constant Beniaminnak és Fäzának a Sonderbund legyőzőjének is szülőföldje. Tigurum vagy Zürich Zwingliusról a Helvetica confossioról és ujabb időben világhírű mügyeteméről lett emlékeztetes. München az ujabbkori képzőművészeteknek, Berlin a német tudományosságának vált honává.

Heidelberg a reformatusok kátéjáról, és ujabb időben számos jogtudósáról lett nevezetes. Augsburg egyebek között a Fuggerekről, — és az ágostai vallástételről emlékeztetes. Franquera, Göttinga. Hala, Lipsia, Marburg, Jéna, Tubinga, Leyda, Utrecht protestans magyar ifjaink által látogatott egyetemekről nevezetesek. — Bécs egyebek között orientális academiájáról, keletre terjedő nagy kereskedéséről, páratlan josephinumi viaszgyűjteményéről színházi finom élvezeteiről, regényes környékén kinálkozó szórakozásokról, és lakosainak jóságos kedélyességéről híres. — Budapest szíve a magyar hazának, székhelye a magyar hongyülésnek, magyar parlamentaris kormányának, középpontja a hazai tudományos műveltségnek, és kereskedelmi forgalomnak. De vajon középpontja e, a magyar nemzetiségnek, vagy is szabatosabban szólva, a magyar nyelv beszélése kedvelésének? (nem a tudományos intézetekről, sem az uri és tudományos osztályról annál kevésbé a nagy kisebbségben levő lelkes magyar polgárságról, hanem a lakosság nagyszámáról van itten szó.)

Debreczen a tösgyökeres magyar lakosságának, közelebről a hely hitv. felekezetnek volt eddigéi typusa.

Mondják, hogy a r. catholica vallás religio obedientiae, a protestans vallás pedig religio examinis, és hogy a protestantismus, nemcsak autonómiát (önkormányzatot) hanem ezenfelül autopsiát (önszemléledést) is igényel. Mondják továbbá, hogy az első helyen említett vallási felekezet körében inkább meg van az egyének lelki szabadsága szorítva, s ottan minden tag, minden vizsgálódás nélkül az egyháztanait hinni, és parancsait követni köteles, — nyilvános istentisztelete is nagy részben szertartásokból áll; míg ellenben az utóbbi helyen említett vallás, az egyént önálló vizsgálódásra kötelezi, — isten tiszteletén is, a szentírás csaknem mindnap magyaráztatik; sőt egyházi szöszékekkel figyelmeztetik a nép, és idvezítőnknek ime szavaira: „Vizsgáljátok az írásokat” és „mindeneket megpróbáljátok s a mi jó, azt tartásotok meg.” Mondják végre, hogy éppen ez az ok, a miért hogy a protestans, szerfelett ragaszkodik saját felekezetének vallásához, — mert meggyőződése szerint értelmét és szíve vágyait ezen vallás elégti ki legalkalmasabban.

Bármint legyen a dolog, én nem vitatom. Elég az hozzá, hogy a dolog nincs különben. — És ha a debreczeni reformatus polgár, naponkint délelőtti 11 órakor az öreg Rákóczyt szomoruan kongani, — avagy vásár- és ünneppanokon több kisebb testvéreinek zenéjébe azon ódon haragot, mélabús hangjaival bevegyni hallja; elmerengve komolyan meg-megáll és kegyeletes visszaemlékezés közben kalapot emelint annak adományozójának, a bibliát uralkodói gondjai között is huszonhárom ízben kerekasztól olvasott I. Rákóczy György fejedelemnek, az egykor zaklatott protestans vallás hatalmas pártfogójának, a linczi békekötés szerencsés létrehozójának.

De azért, hogy a debreczeni reformatus ember, vallásához s magyar nemzetiségéhez híven ragaszkodik; egyáltalában nem türelmetlen, sem más felekezet, sem más nemzetiség irányában. Igaz, hogy nem igen kapkod biz ő, idegen nemzetek viseletén, sem nem tőri rontja — ok és szükség nélkül — beszéddel, az idegen nyelvet. De békében s jó egyetértésben megél bárki-vel is, — csakhogy őt nemzeti szokásaiban ne háborgassák. E mellett minden jó és nemes eszmének pártolására fogékony, és arra áldozni — erejének megfeszítésével is — kész. Igen, mert mindig szíves örömmel szokott hallgatni tanácsára lelkes és a haladó kor lelket megértő — önválasztotta — előjárójának. kinkél mélyen érzett hazafiság mellé, ész és műveltség sorakozik.

Horváth Jakab, egyike a XVIII-ik század végén a pesti ügyvédi kar protestans nevezetességeinek, azon férfiu, ki (debreczeni születésű) Sári Szabó, Tóthpápai és Veghélius reformatus kartársaival együtt, pártfogó ügyvéde volt a Martynovics-féle öszesküvés vádjával terhelt hazánkfianak, közeledni érezvén végét életének — miután elég alkalma volt élte folyásában észlelni a mulandó világ hiábavalóságát — meghagyta, hogy sirirata. ezen egyszerű szóból álljon: Fugit. — Ugy is történt.

Bármí sors érje, a viszontagságos idők folyásában Debreczen várost; az el nem fogult tör-

Debrecen 1869
67-73. n. sz.
a hírből

53, 54. n. sz.
hírből

ténész, nem csak azt mondhatja el, hogy e város létezett, de azt is köteles leendő elismerni, — hogy a magyar nemzeti nyelv pártolása tekintetében, és a haladás és emberiség magas eszméinek megtestesítése tárgyában e város, helyét, mindenkör becsülettel betöltötte.

Sz.
(Vége köv.)

Fővárosi értesítő.

* Egy pestvárosi hivatalnok neje névtelen levelet kapott, melyben tudatja vele valaki, hogy férje ki vadászni ment el, Uj-Pesten fekszik sebekkel elhalmozva. A megrémült nő gyorsan elindul szerencsétlenül járt hitestársát felkérésendő. Azonban ez alatt a férj megérkezik még pedig épséges állapotjában; de a nő azóta mindég oda van és hirt se hallani felőle.

* Pár nap előtt egy fürdő szolga felesége, ki különben mosónő volt, a budai partokon álló talpak egyikén ruháit öblögette a Dunában; egyszerre csak elszedült s a vízbe bukott. Egy társnője megragadta ruháit, de a víz erős folyásával nem birt, így kénytelen volt elbocsátani a szerencsétlen asszonyt, ki a talpak alatt a hullámokban lelte sirját.

* Pestváros augusztus 25-én tartott közgyűlése megadta az engedélyt egy német színház építésére.

* Ó felsége Szentgyörgy tűz által károsult lakosainak 500 ftot adományozott.

* Hollós László a „Magyar Ujság“ ügyes tollu belmunkatársa, holnap tartja esküvőjét Kendelényi Fannival, a nemzeti színház bájjos énekesnőjével.

— A honvédség egyenruhájáról írtuk volt, hogy azt egy consortium véllalta el azon feltétel mellett, hogy a f. év végeig 83,000 egyenruhát állít ki. E társulat, hogy felvállalt kötelezettségének megfelelően, ekkép szervezte magát. A tömeges készítés központja Pozsony, hol 8 hivatalnok és 132 szabász munkálkodik, kik naponként 5000 rőf posztót használnak fel mintegy 3300 egyenruha darabra és ezeket varráásra szétküldik az egész országba. A kik munkát akarnak nyerni, Pozsonyba irnak, honnan az anyagot biztosíték mellett megkapják. A beszolgáltatáskor ki fizetik a munka Pesten vagy Pozsonyban a meghatározott tarifa szerint. A consortium hetenkint mintegy 14,000 ftot költ és egy honvéd felruházását 48 ft-ra számítja, mi 83,000 honvéd után körülbelül 4 millió ftot tesz ki.

— A „Haza“ magyar életbiztosító-bank az alduasoron fekvő Földvár-féle házat, melyben jelenleg a keresk. ministerium van elhelyezve, 350,000 frton megvette.

— A honvédelmi ügyészséghez az ország minden részéből érkeznek be panaszok a szept. havi csapat összpontosítások folytán történő elszállások miatt. — Kilátásba van téve egyébiránt, hogy a csapatok elszállása általában s azoknak élelmezése, nem mint addig az illető helységek költségén, hanem az országos alaphól fog teljesíttetni.

Belföld.

* Nagy Beeskereken néhány nap előtt két fiu a Béga partján foglalkozván egy ott elvonuló hajó kötele a kisebbiket a vízbe toszítá. A nagyobbik kinek épen kés volt a kezében, öcsésének megmentésére sietett, de ugyan e kőtől őt is elüté s a késsel együtt fivérére esett, kinek a kés mellébe furdván rögtön szörnyet halt.

* Nagy-Váradon egy komikus végrehajtásról ír a „B. r.“ A napokban egy ügyvéd-bojtár mint kiküldött végrehajító szerencsételte(?) egyik színész nő lakását. A költői színezetű szobában azonban hiába kerestek sovár szemei valamifoglalható ingóságot s már távozni is készült, midőn nagy örömeire egyszerre egész rakás ékszerrel fedezett fel, mely — gondolata szerint — a követelést, a perköltségekkel együtt jóval felülmúlta. Az ügyes-bajosok utbaigaztója fokozódott megnyugvással lön elelve, — sőt oly nagy udvariasságot tanusított a kisasszony iránt, hogy még becsüsköt sem hivatott ama felfedezett ékszerek megbecsülésére, hanem páratlan bizalmassággal — a kisasszony véleménye mellett, saját maga becsülte meg az ékszereket pár száz forintra. A törvényes határidő letelte után az árverés stadiuma is elérkezett, amde a bojtár urnak nem nagy dícsőségére, mert a megjelentek — a vélt száz forintok helyett — egy krajczárnyira sem árverelték a lefoglalt tárgyakra, azon egyszerű okból, hogy — mind hamisak voltak.

* Csucsá környékén a Sebes-Körös kiöntött, és a vasuti munkálatokat nagyon megromlaltta.

* A Körös völgyén írja a „N.-L.“ Nagyváradról — egyszerű felhőszakadás s folytonos esőzés levén, a folyam medre csaknem szimlított

metelt, a kloákákon nyomult befelé az ár, a folyó partja mind két oldalt bámuló tömeggel volt folytonosan ellepve, mely kíváncsi néző a hullámok által rabolt nádfedeleket, kerítéseket, gerendákat, butort stb. Váradon alól és Felegden már áthágta partjait, és a vasuti munkálatokban szörnyű károkat okozott.

* Cseklészen tűz ütött ki, mely rövid idő alatt 20 házat és 18 gabnával telt csúrt porrá égetett.

— A szegedi rabló-ügyek tárgyalására Pestmegye részéről a következők mentek le: Szilassy István II. alispán, Somogyi Ferencz, Szili Barnabás és Gánóczy Flóris tszéki bírák, Muraközy László főügyész, Illés Károly és Tóth Mór alügyészek s Halász Bálint jegyző. A tárgyalások kétségkívül igen hosszú ideig tartanak, mert a delinquensok száma 200 körül jár, — némelyek 4 hónapot emlegetnek.

* Máramaros-Szigeten a 48-as párt „Tisza“ cím alatt politikai heti lapot szándékozik indítani. Markos István lesz a szerkesztője.

* Török Becsén a legközelebbi vasárnap három fegyveres rabló tört be egy gazdag Reiser nevű kereskedő házába; hol is, kényszerítették a házigazdát, hogy Wertheim szekrényét nyissa ki, melyből aztán 20 ezer ftot magokhoz vettek az értékpapirokat pedig nem bántották.

* Losonczon egy vendéglős hordóit tisztogatván, egy szeszest hordóba, mely már üres volt, gyufát dobott, hogy kiégesse; azonban a hordó szétrobbant és az embert szétszakgatta.

* Az egervárosi képviselőtestül f. aug. 22-én tartott közgyűlésében iskoláit községiékné nyilvánítá.

Külföld.

— A francia radikálok közül Rochefort Henrik nem akar visszatérni az amnestia alacsony kapuján. A Rappelen kijelenté, hogy csak mint a nép által megválasztott követ fog visszatérni. Különben nem, ő az egyedüli, ki az amnestiát nem veszi igénybe. Ledru Rollin is, ha őt a bonapartei kormány megkegyelmezte volna is, nem tért volna vissza, ép oly kevéssé mint Viktor Hugo és Louis Blanc. A „Patrie“ ezenkívül még több száműzöttet nevez, kik hasonlóképen inkább ohajtanak a külföldön maradni. Így Blanqui a kommunisták főnöke, ki 1839—59-ig majdnem folyton a fogságban ült; — ő ma 64 éves, s 1861 óta Brüsszelben van, hova, midőn Párisból megszökött, menekült. Vannak még sokat, kik inkább a száműzetés keserű kenyerét eszik, mintsem hogy haza térjenek, mivel attól tartanak, hogy a rendőrség által majd épen ugy chicaniroztatnak, mint azok, kik 1859 után amnestiát kapva, hazatértek. Az is igaz ugyan, hogy a rendőrségnek ma már nincs módjában magát, mint akkor a nyilvánosság elől úgy elvonni, s tökéletes felelőtlenség mellett garázdalkodásait minazok ellenében üzni, kikre valamely neheztelese van; — de a száműzöttek mindaddig, míg személyes szabadságuk teljesen biztosítva nincs, igen jól teszik, ha nem adnak tulságos bizalommal hitelt azon reformigéretekné, amelyek meglehet csak ígéretek maradnak.

— Tottleben orosz tábornoknak Bécsbeni jelenlétét politikai czélakkal hozzák összeköttetésbe, sőt arról is beszélnek, hogy Oroszország és Ausztria közt valami diplomatikai csatározás kezdődött, miután Oroszország már nem nézheti békésen a galicziai eseményeket. — Azt hisszük, hogy az ily hírek egészen a légből vannak kapva, miután a „N. Fr. Pr.“ szerint Tottleben tbk egészen magán czélból utazik.

— Az „A. A. Z.“ berlini levelezője azon barátságos reményét fejezi ki, hogy a legközelebb Bécs és Berlin közt történt jegyzékváltások mégis talán jó gyümölcsöket fognak teremni. „Gróf Beust“ mondja ugyanis a nevezett lap, „a f. hó 15-én kelt feleletével a porosz kormány ohajával találkozott, s egyáltalában bízható, hogy a két kormány között nem sokára a legbarátságosabb viszony fog kifejlődni.“

— Párisban azon ügy, mely a közfigyelmet néhány hét óta lekötve tartotta, valahára legalább előlegesen bevégeződött, amennyiben Devienne előadó, a reformkérdésbeni tudósítást a senatusban felolvasta. A senatus consultum tett változtatások igen lényegtelenek, s egyáltalában csupán azért tettek, nehogy az egészen szöszereint elfogadtatván, az illetők részrehajlással legyenek vádolhatók. A 5, 7. és 11-ik pontoz némi pótlások tettek, s ezek is inkább a miniszterek kívánságára.

Különfélék.

— Velocipéde-verseny. Vasárnap egy hete Nizzában az angol sétányon Velocipéde-verseny tartott. — Hirtelen azonban megeredt a zápor, s mindenki igyekezett a vastagon ömlő eső

elől menekülni. Aki helyet kapott a kapuk alá és a házakba futott, igen sokan pedig a már anélkül is tulterhelt tribünre, mely felibe vészon volt vonva. Egyszerre roppant recsegés s jankálások hangzóttak, a tribün laszakadt, s a roppant nép egymásra zuhant. 13 egyén sebesült meg, kiknek életéhez kevés remény, többen pedig könnyebb sérüléseket kaptak.

— A zöldasztal áldozata. Az „Elberfeldi ujság“ írja: „A játékbarlang Badenben ismét áldozatot kívánt. Egy idevaló ifju, családjának gyámola, kereskedőségét 25 tallér előleget kért főnökétől, aztán Wiesbadenbe ment, hol pénzt elvesztette. Coblenzből tudósította egyik barátját veszteségéről, valamint arról is, hogy itt valami 10 tallér adóssága volt, s azt akarta a uyerendő pénzből fedezni, de miután neki az nem sikerült, sőt a 25 tallér előleget is elvesztette, — öngyilkossá lesz. — Midőn e levél kezéhez jut „irá“, már megszűntem élni.“ És a szerencsétlen végre is hajította szándékát; a Rajnába ugrott, honnan a hullát Lülsdorf mellett fogták ki.

— Egy iparlovag. Három hóval ezelőtt egy cseh faluban egy prágai ifju jelent meg. Az elegánsan öltözött ifjunak előkelő városias modora, különösen csinos bajusza, a vasárnapi táncmulatságok alkalmával igen elbájolták a falu szépeit, s a többek közt egy vagyonos földbirtokos 17 éves szép leánya is beleszeretett. — Az idegen is valamivel több vonzódást érzett a leányhoz, mint a többiekhez, s a leány atyjánál komolyan megkérte annak kezét. Ebbe az atya csakrgyan bele is egyezett, mert az ifju valami hivatalnoknak adta ki magát, ki rendes állása mellett, a választási mozgalmak vezetésénél is alkalmazva, kettős, nem megvetendő jövedelmet huz.

Az atya, ki igen könnyhívó volt, örvendett, hogy leányát így könnyű szerrel fejkötő alá juttathatja, ami több ily jeles vőre tesz szert. Miután a vőlegény azt állította, hogy hosszú szabadság időre van elbocsátva, mindjárt ipa házához költözött, s nem sokára megtörtént az esketés, s a vőlegény 1000 ft készpénzt kapott ez alkalommal, mint előleges hozományt. A mézes heteket az új házassok a faluban töltötték, majd Prágába utaztak, hol a férj lakást fogadott. Butorzatról, ágyneműről, egy szóval minden a háztartáshoz szükséges eszközökről a feleség szüleinek kellett gondoskodni. A fiatal asszony azonban, midőn szülei eltávoztak, kezdte magát nem a legjobban érezni, miután férje igen rendetlen életet élt, s késő éjjel jött mindig haza. — Szemrehányásokat tett tehát férjének és kérte, hogy foglalja el minél előbb hivatalát. Végre a férj bevallotta, hogy ő nem hivatalnok, hanem helynéküli kereskedőségét; — egyszersmind megígérte, hogy mindenáron foglalkozást és keresetmódot fog keresni. Nemsokára azonban a hozomány elfogyott, s mindketten a legnagyobb szükségre jutottak. A legnélkülözhetőbb butoradarabok mind a zsidáruhoz kerültek; s végre a nő engedett férje kívánatának, hazament szüleihez, hogy azoktól pénzt hozzon. — Azonban visszaérkeztek Prágába a lakást úresen találta, a jó madár elrepült. A kétségbeesett szülők csak most látták be, hogy leányok férjhezadásában, a legmegbocsáthatlanabb könyelműséggel jártak el. De ennek belátása igen elkésztet dolog volt. Nem maradt egyéb hátra, mint a lelkiismeretlen csábitó ellen bűnvádi keresetet indítani, s nyomoztatni és pedig annyival inkább, mert az is kiderült, hogy az illető még kereskedőségét sem volt, hanem egy család s tolvajlás miatt már több ízben büntetett egyén. Az elővigyázat soha nem árt.

Legujabb

— Pest, aug. 28. A fiúmei nagy gyűlésre eddigelé mintegy 1300-an jelentkeztek.

— Ó felsége a királyné az első honvédzászlóalj lobogójára saját kezével szalagot himez.

— Páris, aug. 27. A császárné Toulonban nagy lelkesültséggel fogadtattott Lyonból reggel 8 órakor utaztak el, és d. u. 4 óra 25 perczkor érkezett a koronaherceggel együtt Toulonba.

Kösgazdaszat.

— Debreczen, aug. 28. Piacunkra több szeker élet hozatott, rendes kelete volt, az árak néhány krral alább szálltak, köblönkint a buza 7 ft 60—8 ft, rozs 5 ft 30—40 kr, árpa 4 ft, zab 3 ft 30—50 kr, tengeri 5 ft 50—70 kr, kenyeret keveset hoztak, az élet-árakhoz mérve drágán kelt. Zöldség sok volt s olcsón kelt, 1 zsák burgonya 1 ft 20—60 kr, 1 tojás 2 kr, 6 tojás 10 kr.

— Pest, aug. 27. Az időjárás borult, hűvös, a hőmérő +19°, légsulymérő 28'' 9'''. A gabna-üzlet ma igen szük határok közt mozgott. Buza 87 #-tos 5 ft 45 kr, 88 #-tos 5 ft 60 kr, rozs 77—80 #-tos 3 ft 20 kr, zab 50 #-tos 1 ft 85.

H I R D E T É S E K.

Bosznay Károly

vászon-, divat- és rövidáru üzlete
DEBRECZEN,

czeglédutca, Bánky István szomszédságában.

Ajánlja dusan felszerelt vászon- és divatraktá-
rát; különösen pedig

férfi gyapjukelméit,

mely czikket végképen felhagyni szándékozáván, gyári
áron alul 40%-kal leszállított.

A vásznak valóságáért valamint a szövetek jó-
ságaért kezesseg biztosítatik.

76. 1-6

Pályázat építésre.

A tiszántúli reformált egyházkerület által a debreczeni
főiskolát illető építkezések ügyében teljhatalommal megbízott
küldöttség a 42 öl 3 láb hosszú és 10 öl magas újabb épület
négyzetű kiegészítését már a jövő 1870. év elején meg-
akarván kezdeni:

pályázatot nyit

egy 45 öl hosszú, 10 öl széles kereszt-, s két 25 és 29 öl
hosszu 6 öl 2 láb széles két emeletes szárny-épület fel-
építésére.

A tervrajzok s a vállalkozási feltételek Pesten t. Hőke
László urnál (kétsasutca 9. sz. alatt a m. földhitelintézet-
nél), Debreczenben a főiskolai igazgatóságnál megtekinthetők.

Ugyanott átvehető a vállalkozni kívánók által betöltendő
anyagmennyiség és munkakimutatási rovatos ívek, valamint
a vállalkozási feltételek egy példánya.

A betöltött rovatos íveket magában zárt, kellő világos-
sággal szerkesztett s lepecsételt ajánlatok, posta útján, térli-
vevény mellett legkésőbb f. évi október 31-ik napjáig Deb-
reczenbe küldendők, következő czim alatt:

A debreczeni reformált főiskola igazgatóságának: „Aján-
lata főiskolai újabb épület kiegészítésének elvállalása iránt.”

A zárt ajánlatok f. évi november 1-ső napján bontatnak
fel. — Debreczen 1869, aug. 14-én.

Balogh Péter superintendens,

gr. Dégenfeld Imre egyházk. főgondnok.

küldöttségi elnökök.

74. 2-5

**Leány-, tan- és nevelőintézeti
értesítés.**

Intézeti helyiség nagypiacz, Tamássyház 2144. szám
1-ső emelet.

Alulírottak tisztelettel értesítjük a t. cz. szülőket, hogy
mult évben alapított s jól szervezett leány-, tan- és nevelőinté-
zetünkben a beírások és felvételek szept. 1-én megkezdődnek.

Felvételi díjak havonként következők:

1-2-dik elemi osztályokba járóktól 4 frt. o. é.

3-4-dik közép osztályokba járóktól 6 frt. o. é.

5-6-dik felsőbb osztályokba járóktól 8 frt. o. é.

Növendékek teljes ellátásra is felvételnak.

Tánczos István, és neje
Bécombaz Erzsébet,

intézettulajdonosok.

58. 6-6

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Oláh Károly.**

H i r d e t m é n y.

**Ruhavarráshoz jól értő
leányok,**

valamint ügyes

divatárusnők

illő fizetés mellett alkalmazást nyerne

Szathmáry Testvérek

ruhakészítő üzletéb n Debreczenben,
a Széchenyi-utczában.

75. 1-3

Pályázat.

A b. e. Nagy József-féle — tanár- vagy pap-
jelöltek javára — egy évi tartamu 500 forint

ösztöndijra pályázat nyittatik.

Felhivatnak e szerint mindazok, kik a fentebbi
alapítvány ösztöndijához, illetékes minőségüknel fog-
va jogigény nyel bírnak, miszerint annak bizonyításá-
val, hogy: 1-ör a felsőbb tudományokat a debreczeni
ref. főtanodában végezték; 2-ör lelkészi vagy tanári
pályára készültek; 3-ör bölcséletet s hittant végeztek;
4-er latin- és görögnyelvben kitünök; 5-ör a német-
nyelvet tudják, s a francziát értik; kellőleg felszerelt
folyamodványukat f. évi október 20-ig, ftdő püspök
Balogh Péter urhoz benyújtani sziveskedjenek.

Felsőbb meghagyásból Debreczen, aug. 21.

Bodossy Pál,

az alapítványi bizottság jegyzője.

70. 2-3

Legújabb találmány, dohányzóknak!

Belföldi készítmény.

**Havanna-dohány
illatos levelek.**

A legfinomabb havanna-illattal ve-
gyített eme levelek, a szivar-ládába téve, a hennök levő
dohány vagy szivaroknak, még ha *silányabb minő-*
ségűek is, már két nap múlva *oly kellemes, ha-*
vanna-szerű illatot kölcsönöznek, hogy azok még
az ismerőt is csalódásba ejtik, *s azt fogja hinni,*
miszerint *valódi havannát szí.* *Egy lap elég*
25 darabb szivart 2 nap alatt illatosá tenni, s e
műtétel egy és ugyan azon lappal tizszer ismételtethő. Ezen
lapok, ha nem használva, papírba gyöngölve ellétnak
tulajdonságaikból mitem vesztenek. — *Emélfogva*
nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel jól és
flnoman dohányozhassunk.

Főraktár Németország- és Ausztriára nézve **C.**
HAUSER, Wien, Mariahilferstrasse Nr. 116.

Vidéki szállítások a pénz beküldése vagy *postai*
utánvét mellett is teljesíthetnek.

Árak: Egy csomag (6 darab), csomagolással
együtt 1 frt. 60 kr. — *Kevesebb mint egy cso-*
mag nem adatik. Ismét eladók jelentékeny
engedményben részesulnek. — *Raktárak Ausz-*
tria és Németország minden városaiban
felállítatnak.

Jelentés! Minthogy e tárgy különösen Németor-
szágban már nagy mértékben utánoztatik, ez okból a t. cz.
vevők saját érdekükben figyelmeztetnek, miszerint ovakod-
janak ama hamisítványok megvételeitől, mint a melyek a
valódi havanna illatos levelekhez még csak nem is hason-
líthatók.

44. 8-12

**Nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel
jól és olcsón dohányozhassunk!**

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.